



Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Departementspromemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden (Ds 2025:14)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

1.3 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

1 kap. 5 § Språk

Enligt 1 kap. 5 § i den föreslagna förordningen ska ansökan och annan information översättas till svenska i ärenden där Sverige agerar som ansökande och anmodad stat. Det bör förtydligas att det gäller ansökningar och kommunikation till Sverige som ska översättas av den andra staten. Ansökningar och kommunikation från Sverige ska vara översatta till den andra statens officiella språk eller annat språk som den staten godtar.

1 kap. 6 § Behörig åklagare

Av 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 § i den föreslagna lagen är åklagare behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater samt att fatta beslut avseende ansökan om överföring till Sverige. Av 1 kap. 6 § i den föreslagna förordningen kan utläsas att riksåklagaren är ensam behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater och pröva ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige om det finns anledning att anta att prövningen har särskild betydelse för Sveriges utrikes- eller säkerhetspolitik. Detsamma gäller vid prövning av ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige avseende brott som har begåtts utomlands av någon som vid gärningstillfället inte var

svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige eller som, när prövning sker, inte är svensk medborgare eller har hemvist här.

Som det får förstås är anledningen till att göra riksåklagaren ensam behörig för vissa ärenden att det inte krävs åtalsförordnande för brott som omfattas av överförande till Sverige enligt lagen. Av 3 kap. 7 § i den föreslagna lagen framgår nämligen att bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken inte gäller för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat. Åklagarmyndigheten efterlyser dock en närmare analys av hur den föreslagna regleringen förhåller sig till de bestämmelser om undantag från åtalsförordnande som finns i 2 kap. 7 § BrB.

2 kap. 1 § Initiering av ansökan

Av 2 kap. 1 § i den föreslagna förordningen följer att förslag från misstänkta, tilltalade och brottsoffer om att ett straffrättsligt förfarande ska överföras enligt EU-förordningen ska få lämnas skriftligen eller muntligen till åklagaren (se även avsnitt 7.1 i promemorian). Vidare följer att om ett förslag lämnas muntligen ska det dokumenteras av åklagaren genom en tjänsteanteckning eller på något annat sätt.

För att det ska bli så tydligt som möjligt vad som avses bör förslagen endast få lämnas skriftligen. Vid en skriftlig ansökan kan missförstånd, otydligheter och senare behov av kompletteringar undvikas.

7.2 Misstänkta, tilltalades och brottsoffers rättigheter

Informationsskyldigheten till misstänkta, tilltalade och brottsoffer är inte absolut (se artiklarna 6.3 och 7.2 i EU-förordningen). Den gäller inte om det skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt. I skäl 31 till EU-förordningen nämns som exempel när det är nödvändigt för att skydda ett viktigt allmänintresse, bland annat i fall där sådan information skulle kunna påverka pågående hemliga utredningar negativt eller allvarligt skada den nationella säkerheten i den medlemsstat där det straffrättsliga förfarandet inleds. För att undvika tolkningen att undantag från plikten att lämna information endast är hänförligt till de exempel som framgår av skäl 31, bör det tydligt framgå att det räcker om lämnandet av information skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt.

Avsnitt 7.6 Effekter av att ett straffrättsligt förfarande överförs

Av artikel 11.6 i EU-förordningen framgår att den ansökande myndigheten, i det fall den anmodade myndigheten meddelat att den bifallit ansökan om överföring och det nationella förfarandet avbrutits i den ansökande staten, ska översända alla återstående relevanta delar av ärendeakten, inbegripet relevant fysisk bevisning, till den anmodade myndigheten.

I promemorian (sid. 107) står det att det inte finns någon särskild artikel i EU-förordningen som tar sikte på hanteringen av egendom som har tagits i beslag i den ansökande staten i samband med att ett straffrättsligt förfarande överförs till annan medlemsstat. Det sägs vidare i promemorian att överlämnande av beslag får hanteras inom ramen för andra instrument för rättsligt samarbete. Det finns dock ett behov av en närmare redogörelse för hur beslag ska hanteras i samband med ett ärende om överföring av straffrättsliga förfaranden.

Avsnitt 8.4 Domstolsprövning

Av promemorian framgår att det inte bör föreskrivas något krav på delgivning när information lämnas till misstänkta, tilltalade eller brottsoffer. I avsnitt 8.4 i promemorian konstateras att det förhållandet att fristdagen för överklagande av åklagarens beslut att bifalla en överföring ska räknas från det att beslutet mottogs, inte innebär ett krav på att beslutet formellt ska delges. Konsekvenserna av detta och problematiken med en eventuell invändning om att berörd inte fått del av beslutet bör tydliggöras.

Åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av straffrättsligt förfarande får överklagas. Det föreslås att tingsrättens slutliga beslut får överklagas enligt 49 kap. 3 § RB och att det inte krävs prövningstillstånd i hovrätten enligt 49 kap. 13 § sista stycket (s. 124). Ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden riskerar att dra ut på tiden. I vissa fall kan det vara så att den misstänkte är frihetsberövad i Sverige. Frågan väcks om det, liksom i ärenden om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, ska krävas prövningstillstånd för hovrättens prövning.

Avsnitt 12 Konsekvenser av förslagen

Ansökningar från Sverige om överförande av lagföring till annan stat enligt lagföringslagen översätts av Justitiedepartementet. Kostnader för översättningar i ärenden enligt EU-förordningen kommer istället att behöva

bäras av Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten eller Tullverket. Detta kommer att innebära ökade kostnader för den översättande myndigheten.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Eva Thunegard efter föredragning av kammaråklagaren Karin Tekonen. I den slutliga handläggningen av ärendet har också biträdande rättschefen Marie Skåninger deltagit. Byråchefen Per Hedvall har medverkat i beredningen.

Eva Thunegard

Karin Tekonen

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket